



## **Clypeus Theologiæ Thomisticæ**

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,  
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio  
incarnationis

**Gonet, Jean-Baptiste**

**Coloniae Agrippinae, 1671**

Art. I. Quisnam sit terminus primarius & principalis prædestinationis  
Christi?

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

## ARTICULUS I.

*Quisnam sit terminus primarius & principalis praedestinationis Christi?*

1. **C**hristum Dominum verè esse prae-  
destinatum, concedunt omnes Theologi, & patet  
ratione, qua utitur D. Thomas hic art. 1. Om-  
ne quod fit in tempore, est à Deo praeordinatum  
ab aeterno, cum ordinatio divina nequeat in  
tempore incipere ratione immutabilitatis Dei:  
Sed in tempore factum est, quod Christus mul-  
ta dona gratuita & supernaturalia consequere-  
tur, praesertim filiationem Dei naturalem, & vi-  
sionem beatificam: Ergo hoc erat à Deo ab æ-  
terno praeordinatum: Sed divina praeordinatio  
eorum, quae in tempore fiunt per gratiam, prae-  
destinatio dicitur: Ergo Christus verè à Deo prae-  
destinatus est. Unde hic restat discutiendum, ad  
quid primario & principaliter Christus prae-  
destinatus sit? Seu quisnam sit terminus prima-  
rius & principalis praedestinationis eius?

2. In curis difficultatis resolutione variè opi-  
nantur Auctores. Quidam enim, quos supprello  
nomine refert D. Thomas ad Rom. an. 1. lect.  
3. pro termino primario & principali prae-  
destinationis Christi assignant non filiationem divi-  
nam sed ejusdem declarationem, ita ut Christus  
fuerit praeordinatus, non ad esse, sed ad manife-  
stari filium naturalem hominibus. Alij, de quo-  
rum numero est Cajetanus, hæc verba Apostoli  
ad Roman. 1. *Qui praeordinatus est filius Dei in vir-  
tute*, interpretantes, pro termino primario &  
principali praedestinationis Christi, constituunt  
virtutem miraculorum. Alij vero, inter quos  
sunt Aitiodorensis & Scotus, existimant Chri-  
stum principaliter fuisse praeordinatum ad glo-  
riam animæ, & secundario ad esse personale fi-  
lij Dei, sive ad filiationem Dei naturalem.  
Idem sentire videntur Durandus, Lorca, &  
Yambertus, cum negent Christum esse pro-  
priè loquendo praeordinatum ad filiationem  
Dei naturalem. Denique Thomista, & alij  
Theologi communiter, asserunt filiationem  
Dei naturalem esse terminum primarium  
& principalem praedestinationis Christi, be-  
atitudinem verò, seu visionem beatificam,  
aliaque dona supernaturalia animæ Christi  
collata, fuisse duntaxat terminum ejus secunda-  
rium & minus principalem.

## §. I.

*Tribus conclusionibus difficultas proposita  
resolvitur.*

**D**ico primò, terminum primarium & princi-  
palem praedestinationis Christi non esse de-  
clarationem, seu manifestationem filiationis  
Dei naturalis.

3. Probatur primò: Prædestinatio propriè ac-  
cepta est in ordine ad terminum qui gratia sit,  
facta subiecto prædestinato: Sed manifestatio  
filiationis naturalis non est gratia facta Christo,  
sed nobis: Ergo Christus non potest dici pro-  
priè prædestinatus ad hanc manifestationem,  
nec per consequens talis manifestatio potest es-  
se terminus primarius & principalis prædesti-  
nationis Christi.

4. Probatur secundò: Terminus primarius

A & principalis prædestinationis Christi est illa,  
qui ultimò per illam intenditur: Sed manifestatio  
filiationis naturalis non fuit finis ultimò  
intendus per divinam prædestinationem, quia  
fuit ab æterno dispositum, quod Deus fieret ho-  
mo, & homo esset Deus: Ergo talis manifestatio  
non potest dici terminus primarius &  
principalis prædestinationis Christi.

Dico secundò: Etiam virtus miraculorum  
non est terminus primarius & principalis præ-  
destinationis Christi.

Probatur primò: Virtus miraculorum, cum  
sit gratia gratis data, non subiecti cui datur,  
sed aliorum respicit utilitatem, ut docet D.  
Thomas 1. 2. quæstione 111. articulo 1. Sed  
nullus propriè dicitur prædestinari ex ordina-  
tione ad aliorum utilitatem: Ergo Christus non  
dicitur propriè prædestinatus ad virtutem  
miraculorum, subindeque nec talis virtus  
propriè dici potest prædestinationis termi-  
nus.

Probatur secundò: Licet virtus miraculo-  
rum fuerit Christo ab æterno preparata, non  
tamen ad illam, ut ad ultimum finem intentum  
ordinatus fuit, alias ipsa Christi incarnatio  
fuerit ad hanc virtutem ut ad finem ordinata:  
Ergo ex ordine ad illam non potest dici Chri-  
stus propriè prædestinatus, nec illa vocari po-  
test primarius & principalis prædestinationis  
Christi terminus.

Dico tertio: Filiatio Dei naturalis, est pri-  
marius & principalis prædestinationis Christi  
terminus; beatitudo verò, seu visio beatifica  
animæ ejus, aliaque dona supernaturalia ipsi  
collata, terminus duntaxat secundarius & mi-  
nus principalis.

Hæc conclusio colligitur ex varijs locis Scri-  
pturæ, praesertim ex illo Apostoli ad Rom. 1.  
*Qui prædestinatus est filius Dei in virtute*: Quibus  
verbis explicat præcipuum terminum prædesti-  
nationis Christi, & principaliter intentum, ni-  
mirum filiationem Dei naturalem. Unde Au-  
gustinus lib. de prædestin. Sanctorum cap. 1. &  
ex illis verbis Apostoli sic infert: *Prædestinatus  
ergo Jesus, ut qui futurus erat secundum carnem filius  
David, esset tamen in virtute filius Dei*, subindeque  
cenfer, Christum ut filium David, quod est idem  
ac Christum ut hominem, fuisse prædestinatum,  
ut esset filius Dei naturalis. Subdit Apostolus  
*Secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione  
mortuorum*, ut declararet terminum secundarium,  
ad quem prædestinatus est Christus, ut nimirum  
sit sanctus & sanctificator aliorum, & gloriam  
resurrectionis per sua merita acquirat. Item  
Joan. 1. explicatur terminus primarius prædes-  
tinationis Christi, cum dicitur: *Et Verbum factum  
est*; secundarius verò, cum subditur: *Et  
vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre,  
plenum gratia & veritate*.

Ratio etiam suffragatur. Et in primis quod  
filiatio Dei naturalis sit terminus prædestinati-  
onis Christi, ostenditur contra Durandum, Lor-  
cam, & Yambertum, ratione desumpta ex  
prædicto Apostoli testimonio. Ad id, quod  
Christo ut homini convenit in tempore ex gra-  
tia, prædestinatus est ab æterno: Sed Christo ut  
homini convenit per gratiam unionis in tempo-  
re, esse filium naturalem Dei: Ergo Christus ut  
homo prædestinatus est ab æterno filius Dei na-  
turalis, subindeque filiationis naturalis est terminus  
prædestinationis terminus. Major constat, nam præ-

Angustinum, prædestinatio est preparatio gratiæ: Sed gratia Christo ut homini in tempore communicata, est illi preparata à Deo ab æternitate: Ergo ad id quod Christo ut homini convenit, in tempore ex gratia, prædestinatus est ab æterno. Minor, præterquam quod ex objectionum solutionibus constabit; probatur. Licet personæ Christi, ut subsistenti in natura divina, naturale sit esse filium naturalem Dei, non tamen est ei naturale secundum humanam naturam: Ergo esse filium Dei naturalem, ut in humanitate subsistentem, convenit Christo ut homini ex gratia. Quare D. Thomas prædicta Apostoli verba exponens, lect. 3. sic ait: *Prædestinatio potest attribui personæ Christi, secundum quod subsistit in humana natura, licet non attribuitur ei, prout subsistit in divina, unde & Apostolus prius Filium Dei incarnatum esse præmiserat, & postea prædestinationem ei attribuit, ut intelligatur prædestinatus esse secundum quod factus est ex semine David secundum carnem. Quibus verbis aperte docet, Christum ut hominem fuisse prædestinatum ut esset filius Dei naturalis, subindeque filiationem Dei naturalem, esse suæ prædestinationis terminum.*

Deinde quod talis filiatio sit primarius & principalis prædestinationis Christi terminus; visio autem beatifica, terminus duntaxat minus principalis, contra Scotum & Altifiodorem sem ostenditur. Ille dicitur terminus primarius & principalis prædestinationis Christi, qui fuit primò & principaliter intentus & subsecutus ex ejus prædestinatione: Sed filiatio Dei naturalis fuit primò & principaliter intentata in Christi prædestinatione, non autem visio beatifica, cum hæc sit quid divinum tantum participativè, illa vero sit quid divinum per essentiam: Ergo filiatio Dei naturalis, est primarius & principalis terminus prædestinationis Christi, visio autem beatifica, terminus duntaxat secundarius & minus principalis.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Unio ad Deum secundum esse, quæ præstatut à gratia unionis, perfectior est unione ad Deum secundum operationem, in qua consistit beatitudo: Sed quod excellentius est, ad inferius ut ad finem non ordinatur: Ergo humanitas Christi non fuit ordinata ad unionem hypostaticam ut medium, & ad beatitudinem ut finem, sed contra beatitudo ut fini subordinatur unioni hypostaticæ, & consequenter non fuit prædestinata ad beatitudinem ut finem & terminum principalem, sed ad filiationem naturalem Dei.

## §. II.

Difficile argumentum proponitur, & variæ illius solutiones referuntur, ac refelluntur.

Contra ultimam conclusionem objici solet difficile argumentum, ad probandum filiationem Dei naturalem, non esse terminum prædestinationis Christi, seu Christum, ut hominem, non esse propriè prædestinatum ad esse filium Dei naturalem. Nam prædestinatio subiecti ad aliquem terminum, petit quod terminus in subiecto non includatur: Sed filiatio naturalis intrinsecè includitur in Christo, quatenus homine: Ergo Christus ut homo, non potest propriè esse prædestinatus in filium Dei naturalem, nec per consequens filiatio Dei naturalis, esse terminus prædestinationis Christi. Major con-

stat, nam subiectum prædestinationis petit prius esse quam terminus, illique ex gratia convenit terminus ad quem ordinatur, & ad ipsum pervenit ex vi prædestinationis: quæ salvari nequeunt, si terminus in subiecto includatur. Minor verò sic ostenditur: Christus ut homo est compositus ex subsistentia Verbi & humanitate: Sed subsistentia Verbi essentialiter est filiatio: Ergo est compositus ex natura humana, & filiatione naturali divina, & per consequens includit filiationem Dei naturalem.

Mirum est quantum hæc difficultas, Theologorum ingenia torquat, & in quam varios dicendi modos eos abire compellat.

In primis Vazquez hic disp. 90. cap. 4. ut ab ea facile se expediat, aserit subiectum quod prædestinationis Christi, non esse Christum, ut hominem, sed duntaxat ipsam humanitatem assumptam, quæ à subsistentia Verbi, & consequenter à filiatione Dei, realiter distinguitur.

Verum hæc solutio & doctrina facile potest refelli, tum autoritate, tum duplici ratione D. Thomæ hic art. 1. ad 2. ubi sic discurreit: *Quidam dixerunt prædestinationem intelligendam esse de natura non de persona Christi, quia scilicet humana natura facta est hæc gratia, ut uniretur Filio Dei in unitate personæ. Sed secundum hoc locutio Apostoli (dicentis ad Rom. 1. Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute) est impropria, propter duo. Primò quidem ratione communi, non enim dicimus naturam alicujus prædestinari, sed ipsum suppositum; quia prædestinari est dirigi in salutem, quod quidem suppositum est agentis propter beatitudinis finem. Secundo ratione speciali, quia esse Filium Dei, non convenit humane nature, est enim hæc falsa, humana natura est Filius Dei: nisi forte quis velit sic exponere extortâ expositione: Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute, id est, prædestinatus est ut humana natura uniretur Filio Dei in persona: relinquitur ergo quod prædestinatio attribuitur personæ Christi, non quidem secundum se, vel secundum quod subsistit in divina natura, sed secundum quod subsistit in humana natura. Quibus verbis duas assignat rationes, quibus Vazquezi doctrina convellitur. Prima est:*

illi convenit propriè prædestinari, cui convenit dirigi in finem: Atqui dirigi in finem, cum sit quoddam moveri, non convenit propriè nature, sed supposito: Ergo nec prædestinari. Minor constat, quia sicut natura non agit ut quod, sed suppositum, ita non movetur ut quod. Secunda verò sic potest proponi: Prædestinatio Christi ordinatur ad hoc ut subiectum ejus sit filius Dei naturalis, juxta illud Apostoli ad Rom. 1. *Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute: Sed humanitas Christi ad hoc non ordinatur, cum non possit dici filia Dei, sicut in naturalibus, humanitas Petri non dicitur propriè filia Pauli, nec genita, nisi ut quo, quia actiones sunt supposito-*

*rum, tam elicitive, quam terminative, juxta illud Aristotelis: Natura humana non flet, neque nec; sed Socrates flet, & Callias nec: Ergo humanitas non est subiectum prædestinationis Christi, sed suppositum Christi, ut subsistens in natura humana. Unde D. Thomas exponens prædicta verba Apostoli lect. 3. sic ait: Prædestinatio potest attribui personæ Christi, secundum quod subsistit in humana natura, licet non attribuitur ei, prout subsistit in divina.*

Secundus dicendi modus est Cajetani hic art. 1. §. *Secunda autem conditio, ubi Christum ut hominem docet considerari posse dupliciter: primò ut incarnatum, abstrahendo à vero modo incarnationis*

SSII 3 tionis

tionis per unionem substantialem, & à modo ab hæreticis conficto per unionem accidentalem; secundò ut incarnatum tali modo Incarnationis, per unionem scilicet humanitatis ad Verbum, in unitate personæ; & quia inter Verbum & incarnationem ut sic, & idem Verbum, ut taliter incarnatum, intercedit distinctio rationis, ut inter commune & proprium, fit ut Verbum à nobis conceptum ut incarnatum, dicatur prædestinari ad specialem modum Incarnationis per unionem personalem. Juxta quem modum dicendi, facile responderetur objectioni propositæ, negando Minorem, nam filiatio Dei naturalis, non includitur in Verbo, prout incarnatio sub illa communi ratione, sub qua est prædestinationis Christi subjectum.

Sed hæc Cajetani subtilitas, non solum extrahit, sed etiam domesticis Theologis displicet, & doctrinæ D. Thomæ repugnat. Nam S. Doctor hic art. 1. ad 2. sic ait: *Prædestinatio tribuitur personæ Christi, non quidem secundum se, sed secundum quod subsistit in humana natura: unde cum prædixisset Apostolus, Qui factus est ei ex semine David secundum carnem, sub iunxit: Qui prædestinatus est Filius Dei, ut daret intelligere quod secundum hoc quod est factus ex semine David secundum carnem, est prædestinatus Filius Dei.* Ubi in primis ponderanda sunt hæc verba, *Tribuitur illi prædestinatio secundum quod subsistit in humana natura*, nam hæc ratio non abstrahit à vera & falsâ incarnatione, sed explicat determinatè veram incarnationem: Ergo juxta D. Thomam secundum veram incarnationem tribuitur illi prædestinatio, non secundum rationem communem abstrahentem à vera & falsâ. Deinde expendenda sunt ista verba quæ subicit: *Ut daret intelligere quod secundum hoc quod est factus ex semine David, est prædestinatus*: quibus etiam S. Doctor apertè declarat, Christum non esse prædestinatum, secundum quod abstrahit ab hoc quod est factus, vel factus, sed determinatè secundum quod est factus illum esse prædestinatum, subindeque prædestinationis Christi subjectum, non esse Christum ut incarnatum, abstrahendo à vero modo Incarnationis, & à modo ab hæreticis conficto.

Ratio etiam id suadet, Nam ratio communis, non nisi improprie potest dici prædestinata, ut contrahatur per rationem differentialem, tum quia prædestinatio, utpote pars providentiæ, petit erga singularia, tam subjective quam terminative versari. Tum etiam, quia ratio communis, gratiæ suscipiendæ propriè capax non est: Ergo subjectum prædestinationis Christi, non potest esse Verbum ut incarnandum sub ratione communis, à vero & falso modo Incarnationis abstrahente.

Tertius modus dicendi pro subjecto prædestinationis constituit Christum possibilem, & pro termino ponit Christum existentem; & quia existentia Christi ut hominis, non includitur in Christo possibili, nec est de ratione illius, ad objectionem factam respondet, negando Minorem, potuit enim Christus non existere, & consequenter filius Dei naturalis non esse. Ita Medina, & teste Asturicensi, plures sui temporis Theologi.

Sed hic etiam modus dicendi non placet. Primo quia subjectum prædestinationis, prout à termino distinctum, terminat amorem divinum, cum Deus illi velit prædestinationis terminum: Sed Christus, ut pure possibilis, non

est capax terminandi amorem Dei, ut de omni creaturâ possibili, in Tractatu de voluntate Dei, fuse ostendimus: Ergo Christus possibilis, non est subjectum prædestinationis sui.

Secundò, subjectum prædestinationis esse Deus præparat gratiam: Sed Christus ut possibilis non est susceptivus proximè gratiæ, cum primum beneficium quod Christo potuit fieri in statu possibilitatis, sit ipsum transferre ad statum futuritionis & actualitatis: Ergo Christus ut possibilis, nequit esse subjectum sue prædestinationis.

Quarta solutio objectionis propositæ, asserti subjectum prædestinationis Christi esse subsistens vage hæc vel illâ subsistentiâ in hac natura humanitatis, quod dicitur hic homo, quæ talis sit & dicatur, sufficit singularitatem humanitatis; terminus autem est subsistens determinatè subsistentiâ Verbi, quæ est naturalis filiatio, unde terminus non clauditur in subjecto. Ita Suarez hic disp. 30. sect. 2. quem sequuntur plures moderni ex eadem Societate, quamvis diversimodè loquantur.

Sed neque etiam hæc solutio satisfacit: nam prædestinatio, utpote pars providentiæ non cetera universalis, sed circa singularia versatur, unde sicut ex parte naturæ ponitur singularitas, ita ex parte suppositi debet poni; subindeque minus absurdum est dicere, subjectum prædestinationis Christi esse subsistens vage hæc vel illâ subsistentiâ, quam si diceretur naturam humanam in communi, & abstractam ab individuis, fuisse prædestinatam ut assumeretur à Verbo.

Confirmatur: Prædestinatio determinatè ut quod in re ponendum est: Sed in Christo non est posita natura singularis in re, cum solo supposito vago & indeterminato, aliâ ratio communis poneretur à parte rei sine particulari, quod implicat non minus ex parte suppositi, quam ex parte naturæ, quia esset idææ Platonis: Ergo prout fiction est objectum, seu subjectum prædestinationis.

Confirmatur amplius: Non potest dici hominem in communi per naturalem providentiam prædestinari ut esset hic homo in particulari: Ergo nec subsistens vage hæc vel illâ subsistentiâ, potest dici proprie prædestinatum per providentiam ordinis supernaturalis & hypostatice, ad subsistendum in humanitate per subsistentiam determinatam Verbi, quæ est filiatio naturalis.

Quinta solutio distinguit duas formalitates, in personalitate Christi, nempe subsistentiâ, & filiationis, & secundum primam assertit primo homini humanitati, & facere eam subsistentem ac subjectum prædestinationis Christi ad secundam formalitatem, quæ ejus terminus est. Ita quidam recentiores Theologi, quos suppressio nominis refert Asturicensis in libro de gratia Christi pag. 964. solut. 4.

Hic modus dicendi magis videtur subtilis, quam verus, & facile confutari potest; cum quia Christus non solum prædestinatus est ut esset filius Dei naturalis, sed etiam ut esset subsistens subsistentiâ Verbi; imò prius naturâ conciperetur subsistens subsistentiâ Verbi, quam ut filius naturalis Dei: Ergo personalitas Christi, non solum sub ratione filiationis, sed etiam sub ratione subsistentiæ, est terminus prædestinationis ejus, subindeque ejus subjectum esse nequit.

Tum etiam quia illud compositum constitutum a persona Verbi ut subsistenti, & ex humanitate, est effectus supernaturalis: Ergo ponitur in re ex vi prædestinationis Christi, & per consequens non est subiectum illius, sed terminus.

Denique Cornelius à Lapide super caput 1. Epistolæ ad Romanos, ut ab hac difficultate se expediat aliam solutionem excogitavit. Ait enim, subiectum prædestinationis Christi, esse hunc hominem, ut concretum existentiam, non autem ut concretum ex subsistentia Verbi, & humanitate, fuisseque prædestinatum ad Divini Verbi subsistentiam, per quam constituitur Filius Dei naturalis. Juxta quam doctrinam respondet objectioni, negando Minorem, nam Christus ut est prædestinationis subiectum, est homo existens, non tamen subsistens, & in homine ut existente non clauditur subsistentia.

Verum neque hic dicendi modus veritati consentaneus est. Primò quia humanitas Christi non existit mediante propria existentia, sed per existentiam divinæ naturæ, illi unitam, mediante hypostasi Verbi, ut docet D. Thomas supra quæst. 17. art. 2. & nos supra fuisse ostendimus: Atqui existentia naturæ divinæ, non communicatur humanitati Christi immediate, sed mediâ personalitate Verbi, alias fuisset immediate unita naturæ divinæ secundum aliquid absolutum, contra communem Theologorum sententiam: Ergo prius intelligitur in Christo hic homo subsistens, quam intelligatur existens, & consequenter ut concretum existentiam, non fuit prædestinationis subiectum, ordinatum ad unionem cum subsistentia Verbi, sub conceptu subsistentiæ.

Secundò, Dato humanitatem Christi propriam retinere existentiam, & illâ mediante existere, ut docent plures Theologi extra Scholam D. Thomæ, adhuc affirmari non potest subiectum prædestinationis Christi esse concretum ex humanitate & existentia, sed necessario dicendum est, esse concretum ex subsistentia Verbi, & humanitate: Ergo adhuc admittenda illa sententia, modus dicendi Cornelij à veritate deficit. Consequentia patet, Antecedens probatur, Subiectum prædestinationis Christi non est humanitas, sed hic homo: At concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo: Ergo tale concretum non est prædestinationis Christi subiectum. Probo Minorem: In sententia supposita, Verbum assumpsit hanc humanitatem propriâ existentia existentem, & tamen non assumpsit hominem, & multò minus hunc hominem, ut communiter docent Theologi cum D. Thomâ supra quæst. 4. art. 3. Ergo concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo.

## §. III.

*Vera solutio traditur, & instantiæ quæ contra illam fieri possent diluuntur.*

Hic ergo dicendi modis prætermisissis, asserendum est, Christum ut hominem, vel ut subsistentem in hac numero humanitate, hac numero subsistentiâ, esse propriè prædestinationis suæ subiectum, fuisseque prædestinatum, ut in humanitate subsistens, etiam in deitate subsisteret, & ut sic subsistens, esset genitus à Deo Patre, & Filius naturalis illius: nam inter Christum ut

hominem, & ipsum quatenus Deum, invenitur sufficiens distinctio ad rationem satisfaciens & creditoris, fuit enim ut homo pro hominibus satisfaciens, & ut Deus, creditor cui satisfecit; & ad rationem præmiantis & meritis, meruit enim quatenus homo, & quatenus Deus propria merita præmiatus est: Ergo etiam adest sufficiens distinctio inter Christum ut hominem, & ipsum quatenus Deum, & Dei filium naturalem, ad hoc ut quatenus homo sit prædestinationis suæ subiectum, & ut Deus, Deique filius naturalis, illius terminus. Quod ut fiat manifestius, & objectioni propositæ plenius satisfiat, tria breviter hic præmittenda sunt.

In primis advertendum est, subiectum prædestinationis Christi esse duplex, nimirum subiectum quod, & subiectum quo: subiectum quod est illud de quo terminus in concreto prædicatur, subiectum verò quo illud dicitur, ratione cuius subiectum quod constituitur capax gratiæ, & antecessoris, quæ in prædestinatione importantur. Similiter prædestinationis terminus dupliciter sumitur, nempe pro termino qui, & pro termino quo: terminus qui est concretum, de subiecto prædicatum; terminus autem quo, est forma talis concreti: unde subiectum quod prædestinationis Christi, est hic homo, subiectum quo, est humanitas; terminus autem qui, est filius Dei naturalis; & terminus quo, ipsa naturalis filiatio.

Deinde observandum est, terminum quo realiter à subiecto distingui, terminum autem qui non differt realiter à subiecto quod prædestinationis Christi, Patet hoc, nam filiatio Dei naturalis, realiter ab humanitate distinguitur; filius autem naturalis Dei, ut de hoc homine prædicatur, non distinguitur realiter ab hoc homine Christo, cum ex parte utriusque eadem ingrediuntur, nempe humanitas & Verbum: Ergo inter subiectum quod, & terminum formalem prædestinationis Christi, realis distinctio invenitur, secus autem inter subiectum quod, & terminum qui.

Tertiò notandum est, inter subiectum quod, & terminum qui, esse distinctionem virtuale & rationis, quod patet, nam subiectum quod est Christus, quatenus persona humana, & terminus qui, idem Christus, quatenus persona divina: Sed Christus ut persona humana, distinguitur ratione à seipso, ut persona divina, nam terminat utramque naturam, secundum aliam & aliam rationem subsistendi, ut docet D. Thomas supra quæst. 2. art. 4. Ergo inter subiectum quod, & terminum qui prædestinationis Christi, reperitur distinctio rationis, His præmissis,

Ad objectionem in limine paragraphi præcedentis propositam, respondeo distinguendo Majorem: Terminus prædestinationis quo petit non includi in subiecto quo ejusdæ prædestinationis, concedo Majorem. In subiecto quod, subdistinguo Majorem: inclusionem reali, nego Majorem. Formali, concedo Majorem; & si ab eadæ distinctione Minoris, nego consequentiam. Nam filiatio naturalis, quæ est formalis terminus prædestinationis Christi, non clauditur realiter in humanitate, quæ est illius subiectum quo: in Christo autem homine, qui est subiectum quod, est realiter includatur, non importatur formaliter, quia licet in Christo ut homine, includatur subsistentia Verbi, & hæc sit filiatio naturalis, non tamen importatur in Christo, quatenus homine, sub munere filiationis divinæ, sed personalitatis huma-

humana, ac proinde licet includatur realiter, non importatur tamen formaliter in subiecto prædestinationis Christi, terminus ejusdem prædestinationis. Ita præclare illustrissimus & eruditissimus Episcopus Oxoniensis, in manuscripto Tractatu de adoptione & prædestinatione Christi, à quo hæc mutuati sumus, & aliqua, ne perirent, ejus fragmenta collegimus.

Contra hanc solutionem & doctrinam pluræ militant argumenta difficilia, quæ idem Episcopus proponit & solvit: duo tantum hic referam quæ videntur præcipua, ex quorum solutione magis hæc difficultas elucidabitur.

32 Obijciatur ergo primò: Christus ut homo importat formaliter non solum humanitatem, sed etiam substantiam per quam subsistit humanitas, & hic homo constituitur in ratione personæ: Sed substantia per quam subsistit humanitas, est formaliter divina Verbi filiationio: Ergo Christus ut homo, non materialiter, sed formaliter claudit filiationem Dei, subindeque non potest esse subiectum prædestinationis Christi. Major patet, Minor probatur. Christus ut homo subsistit per substantiam Verbi, ut distinctam à substantia Patris, & Spiritus Sancti: Sed substantia Verbi distinguitur ab aliis substantiis relativis, ex conceptu filiationis: Ergo subsistit per substantiam Verbi, ut formaliter est filio, & consequenter hic homo, non materialiter, sed formaliter importat filiationem divinam.

33 Respondeo negando Minorem, & cujus probationem, distinguo Minorem: substantia Verbi distinguitur ab aliis substantiis relativis ex conceptu filiationis, sub solo munere filiationis, nego Minorem. Sub quovis alio munere claudente & exigente, licet non explicante munus filiationis, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Nam sicut personalitas Patris gaudet triplici munere, nempe personalitatis, sub conceptu formæ hypostaticæ, qua ratione ad generationem supponitur, & originis activæ, sub conceptu egressionis, & tandem relationis exercitiæ referentis, & Patrem in ratione Patris constituentis, qua ratione supponit generationem, & super illam fundatur; & hæc tria muneræ exercet, prout distincta à filiatione. quævis sub primo & secundo munere, relationis & paternitatis munus non exprimat, sed tantum exigat, & implicet. Ita filiationis Divini Verbi, prout distincta à paternitate, ipsum genitum constituit, sub munere passivæ generationis, & personam, sub munere formæ hypostaticæ; & filium, sub munere relationis; ipsaque ut duo prima munia exercens, à paternitate distinguitur, non quia explicat munus filiationis, sed quia illud exigit, & implicite involvit. Sicut autem filiationis in ordine ad Verbum in se, hoc triplici munere gaudet, ita in ordine ad Christum ut hominem: nam primò illum constituit in ratione humanæ personæ, sub quo munere non explicat, sed tantum implicat exercitum filiationis. Secundò humanitatem unit cum natura divina, prout in Verbo existit per æternam generationem; deinde cum eadem ut existit in Verbo, sub conceptu secundæ personæ; & tandem prout existit in Verbo, ut relato relatione filiationis; & quamvis ut primum munus exercet, distinguatur à paternitate, non tamen exercet formaliter munus filiationis divinæ, sed illud claudit implicite; & Christus ut homo constitutus per filiationem, sub munere substantiæ humanæ, est subiectum prædestina-

tionis ad esse genitum, ad esse secundam personam Trinitatis, & Filium naturalem Dei. Hæc doctrina longiori discussione indigere, nisi in Tractatu de Trinitate, agendo de constitutione Divinarum Personarum, fuisse à nobis esse explorata; unde ad hunc locum Lectorem remittimus ne eadem sæpius repetamus.

Dices: Licet in filiatione Verbi hæc munera distinguantur, prius tamen intelligitur munus substantiæ divinæ, quam munus substantiæ humanæ: Ergo prius est personalitatem Verbi constituere Filium naturalem Dei, quam humanam personam, & consequenter Christus prius in humanitate subsistit, Filius Dei naturalis, deinde in Filium Dei naturalem, prædestinatus non potuit.

Respondeo, concessio Antecedente, distinguendo Consequentiam: Prius est Verbum in ipso esse Filium Dei naturalem, quam humanam personam, concedo Consequentiam. Proinde esse Filium naturalem in humanitate, quam esse humanam personam, nego Consequentiam. hoc ergo quod in Verbo, ut in se est, prius sit esse Filium Dei naturalem, quam humanam personam, solum sequitur Christum non fuisse prædestinatum ut esset Filius Dei in se, non autem quod prædestinatus non fuerit, ut quatenus in humanitate subsistens, esset Persona Divina. C. Filius naturalis Dei. Ut enim docet D. Thomas hic art. 1. ad 3. Licet non conveniat personæ Christi absolute quod incepit esse Filius Dei, conveniat tamen ei secundum quod intelligitur ut in humanitate existens, quia scilicet hoc aliquando incepit, quod in natura humana existens esset Filius Dei.

Obijciatur secundo: Verbum ut substantia humanitate, est terminus prædestinationis Christi: Ergo ut sic non est subiectum illius, Patet Consequentia, nam subiectum & terminus prædestinationis debent aliquâ ratione distinguari. Antecedens verò sic ostenditur. Illud est terminus prædestinationis quod ab æterno est dispositum, ut per gratiam fiat in tempore: Sed ab æterno est dispositum, ut per gratiam unio in tempore Verbum in humanitate subsistat: Ergo Verbum in humanitate subsistere, est terminus prædestinationis.

Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem, distinguo Majorem. Illud est terminus prædestinationis, quod ab æterno est dispositum ut fiat in tempore per gratiam, quæ gratia subiecto prædestinato, concedo Majorem. Si gratia subiecto prædestinato non sit, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minorem, nego Consequentiam. Nam gratia unionis, non est gratia Verbo facta, cum Verbum capax gratiæ non sit; nec etiam est gratia Christo ut homini facta, loquendo propriè de gratia; nam de gratia propriè talem respectu alicujus subiecti, debet præsupponi subiectum; Christus autem ut homo, non præintelligitur ante unionem humanitatis ad Verbum; sed solum est gratia, respectu humanitatis: hæc autem subiectum prædestinationis Christi non est, & ideo quamvis ab æterno præordinatum sit, ut Verbum in humanitate subsistens, sit homo, & consequenter prædestinatum, largè accepta prædestinatione, non tamen est prædestinatum prædestinatione propriâ; ac proinde Verbum in humanitate subsistere, & hominem fieri & esse, terminus prædestinationis propriè non est.